

Тріщини
Василь Врублевський

Книжка малої прози Василя Врублевського складається здебільшого із новел та оповідань, написаних на зламі 80-х – 90-х років минулого століття, власне, на зламі суспільних формацій – часу занепаду і часу надій, руйнації заскорузлого світу фальшивих ідеологем і з'яви паростків світу нового, рішучого відкидання будь-яких табу і виборювання права дихати вільно. Відповідно й твори, зібрані у цій книжці, позначені свіжістю тематики, оригінальністю сюжетних ходів і доволі неоднозначною подекуди провокативністю.

Василь Врублевський

Тріщини

Текля з Марією та ще хтось третій

Міні-повість

1

...іть не здогадуємося чи, може, не хочемо собі в тому зізнатися, що ми, жінки, неймовірно дивакуваті створіння, я б навіть сказала так: екзотичні тваринки.

На цей останній Теклин реверанс Марія дещо зарізко підвела голову, таким же зарізким жестом відкинула рукою пасмо волосся з-над очей і зиркнула з цікавиною та деяким здивуванням.

– Заперечити хочеш? – спроквола, витримавши паузу, мовила Текля і, посміхаючись самими лише кутиками пухких губ, чиркнула запальничкою.

– Ні-ні, – якимось аж занадто поспішно озвалася Марія, – все так, все вірно... – і за цей поспіх раптом зробилося їй ніяково і соромно.

Ніяково і соромно – перед собою...

...ця поступливість... з якого дива, подумалося, повинна у всьому погоджуватися? тільки тому, що Текля старша? чи тому, що начальниця?..

... а втім, вона добре знала: ні вік, ні тим паче посада Текліні у цьому випадку, в цій ситуації, при цій розмові за чашечкою гарної бразильської кави не грають ніякої ролі...

Але що ж тоді, що?

... ось вона сидить навпроти, загорнувшись у піжаму, неквапом попихує цигаркою та час від часу відпиває невеличкими ковточками гарячу коричневу рідину з порцелянової чашечки, – така проста, така звичайна жінка, яких десятки, сотні, тисячі цієї передвечірньою порою сидить в панельних і цегляних коробках, і щонаймеш третина з них робить цієї миті те ж саме, що й Текля; хіба що не всі насолоджуються справжньою бразилією, але то вже деталі, то вже дрібниці, і річ не в тому... а в чому ж, в чому? може, в тому, що всі вони – породисті хатні киці, такий собі обов'язковий атрибут міської квартири стандартної квадратури, із стандартними меблями, стандартною дерматиною оббивкою входних дверей? та й самі вони – стандартні дружини при стандартних чоловіках...

Стоп! Кого-кого, а Теклю стандартною не назвеш ніяк! Вже навіть саме ім'я: Теокліна Нарцисівна за паспортом... врешті, їй якраз і місце на квітнику чи в оранжереї, така вона пишна, розквітла, вабляча... (Марія уважніше глянула на Теклю. Так, певно, роздивляються при знайомстві або ж після тривалого нездбання).

... і справді ж!.. досить вже таки помітна повнота не псує її, навіть навпаки: додає загадковості чи що? ні-ні, не загадковості, швидше всього – привертає увагу і... і... і збуджує інтерес... так-так, саме так: ця навдивовиж рухлива попри повноту жінка у ліжку, мабуть, справжня тигриця! коли б я була, подумала Марія, чоловіком – нізачо не пройшла б повз неї, не зачепивши бодай поглядом...

– Про що це ти замислилась?

Заскочена дещо зненацька, Марія не знайшлася, що відповісти, тільки непевно знизала плечем.

– І все ж?

– Та так, ні про що.

– Ні про що? – хитрувато і трохи (так здалося) зверхньо усміхнулася Текля. – Ану, зізнавайся!

... зізнаватися? в чому? ні, думки ж на те і є думками, аби бути тільки твоїми, вони – твоє і тільки твоє, єдине, що належить тобі і більше нікому, єдине, чим ти володієш беззастережно; можна віддати все, можуть відібрати все, але не їх...

Але Текля так хитро, так переможно (і чому саме так: переможно?) дивиться на тебе, що ти мимоволі (та ні, проти власної волі!) всміхаєшся й покійно, з тихим захопленням кажеш:

- Ти незвичайна жінка!

- Я незвичайна? - мало не захлинається на рапт сміхом Текля. - Я незвичайна? Ні, голубко! Я найзвичайнісінька! - і, обірвавши сміх, повторює, розщеплюючи слово на склади: - Най-звичай-ні-сінь-ка!

А потім ще раз, незвано для чого:

- Най-звичай-ні-сінь-ка!

Зрештою, «незнано для чого» - це так Марія вважає. Сама ж Текля чудово знає, для чого. Так, вона чудово знає, чого хоче, і знає, як того домогтися, і не дарма вона запросила це дівчисько в гості; а воно одразу ж і прибігло, мало не луснувши від щастя: звісно, ой як хочеться заприятелювати з начальницею!... Начальниця - міркувало, певно, собі - це те, що треба, це дуже файно...

- Текле, а ти була заміжньою?

Дурепище, навіщо їй це?!

Та, хоч і спалахнула в душі крихітна неприязнь, відповідає Текля спокійно, з погордою навіть:

- Була.

- І чому?..

- Облиш! - Текля обриває на півслові. - Ти, мабуть, думаєш, що це щось дуже добре?

Марія зиркає з подивом, озивається недовірливо:

- Хіба ж ні?

- Звісно! - Текля не посміхається, але й особливої серйозності на її обличчі не видно. - Єдина перевага заміжжя в тому, що маєш біля себе чоловіка, якого можеш вкласти в ліжку, коли тобі заманеться...

Марія не йме віри почутому: та ні, ні, Текля жартує, Текля глузує з неї!

... вона не може так думати! адже... адже це страшно - бачити в чоловікові тільки самця... Текля не може так думати насправді, вона ж чуйна, вона ж красива, вона розумна... жартує! звичайно, що жартує...

- Ой, дівчинко! - сплескує Текля в долоні. - Яка ж ти наївна! Для тебе це все ще романтика, ти ще віриш у якісь там почуття... Дурненька, чим раніше ти розпрощаєшся з цими дурними мріями, тим краще буде для тебе!

- Але ж...

- Та зрозумій же, зрозумій: позбуваючись ілюзій, ми здобуваємо свободу. А свобода - це все! Спокій, розкутість, щастя...

Марія слухає, слухає, затамувавши подих, слухає знетямлено, але й довірливо, та однак, однак, однак не вірить жодному Теклиному слову... Текля глузує з неї, вона не може говорити так на повному серйозі, не може!..

– Я бачу, – Текля примружує очі, ледь-ледь схиляє голову і дивиться на Марію тепер вже навскіс, знизу вгору; від цього очі її здаються вузькуватими, а вроджена засмага робить Теклю схожою на азійку, – я бачу, що ти не в усьому, а може, й зовсім не згодна зі мною, та це, повір, тільки тому, що ти молода й не маєш життєвого досвіду.

– А чому... – Марія нарешті здобувається на слово, але одразу ж і вмовкає: думки, та ні, лише обривки думок, неясні, безладні, протирічні обривки думок розпалюють мозок і уяву, а зволадати з ними їй незмога.

Текля завважає її даремні потуги хоч щось, хоч що-небудь, хоч якось заперечити, і її це тішить. Тішить не тому, що має можливість хизуватися власною зверхністю, ні, – тішить тому, що вона знає, чого хоче, і знає, як того домогтися, а теперішня Марііна розгубленість тільки посвідчує: все так і буде, треба тільки довести цю розгубленість до найвищої точки – тоді це дівчисько стане підвладною у всьому й чинитиме все, чого забажає вона, Текля... Марія ще зовсім юна, ще зовсім дурненька, ще зовсім недосвідчена, вона щойно випала з домашнього кубельця, з неї, наче із кавалка м'якої глини, можна ліпити все що захочеш.

Марія нараз відчула страх від того Теклиного погляду – темні очі ніби пронизували її наскрізь...

...та ні, це мені приверзлося... Це, мабуть, від того, що Текля тут, серед хатнього затишку, зовсім не така, як на службі... На службі Текля – сама тільки зосередженість і неприступність, а в цій піжамі і з цією чашечкою – відверта, щира, своя ніби... Немов подруга, старша, досвідченіша подруга...

Текля помітила ці мигцеві переміни, та їх і не важко було помітити – якщо ти не сліпеч! – на Марііному обличчі: дівчисько ще, дитя, навіть нічого утаїти не вміє...

– А спечно, чи не так? – спитала раптом і, поставивши філіжанку на край журнального столика, дістала з кишені хустинку, змахнула бісеринки вологи з чола.

– Авжеж, – кивнула Марія.

– То чом би нам не прогулятися? Чом би не зробити вечірній променад? – підморгнула Текля змовницьки.

І, не чекаючи відповіді, підвелася:

– Ось я лишень перевдягнуся...

Не встигла Марія й вуста розвести, а Текля вже зникла в дверях суміжної кімнати – там, здогадалася, спальня.

... справді, піт ллється, наче струмком, ще півгодини – і хоч роздягайся... Текля це гарно придумала, о такій порі на вулиці просто чудово: ніяких тобі черг, ніякої штовханини, парочки на лавочках...

– Я вже! – постала Текля перед Марією в простому, недорогому, але добротному пошитому платті – з глибоким декольте, з широкими рукавами, воно було приемне оку.

Так-так, смак Теклі ніколи не зраджує! З нею по вулиці буде йти, ніби зі старшою сестрою: більше тридцяти зараз їй нізачо не даси. Того й дивись, що кавалери зачнуть липнути.

– Ну що, йдемо? – каже Текля, видимо вдоволена справленим враженням, і не втримується: – Як я тобі? Ще можу підчепити якогось хлопчика?

– А певно ж! – усміхнулася Марія, й згадала своє: «Коли б була чоловіком, нізачо не пройшла б мимо Теклі, не зачепивши її бодай поглядом...»

І усміхається ще раз.

Текля злегка похмурніє:

– Посмішка в тебе якась дивна, не така...

– Як це? – ніяковіє Марія.

– Не зовсім щира, іронічна... Мабуть, думаєш, що мій вік...

– Та що ти! – гарячково заперечує дівчина. – Нічого такого! Ти виглядаєш прекрасно, можу заприсягтися, що...

– Не треба! – дещо лагідніше перебиває Текля. – Не говори мені цих нікчемних компліментів, ти не чоловік...

– Але це не комплі...

– Маріє! Я ж сказала!

2

... але і наступного дня, і наступного після наступного – Текля на службі, як і завжди, сконцентрована непідступність: ані жодним жестом, ані жодним словом, ані навіть відтінком голосу вона не відступила від усталених службових стосунків. Ніби не було недільних гостин, ані довірливої розмови, ані прогулянки вечірнім містом. Спершу Марію це бентежило, але трималося те відчуття при ній недовго, їй вистачило розуму й тактовності і самій повестися так само... Так минув тиждень, аж у п'ятницю, за хвилину до вісімнадцятої, коли Марія вже зібралася з роботи, прийшла секретарка і сказала:

- Машо, тебе Теокліна Нарцисівна викликає!

3

Цієї ночі перед суботою їй приснився сон-спогад.

... ніяк не пригадати плакала чи сміялась

... ніяк не пригадати

хто підхопив майже безживне тіло

поволік до ванної

хлюпнув в обличчя водою

тоді опустив на підлогу

й задер спідничку

... дзюркотіла вода

... тільки й пригадується, що - дзюркотіла вода...

Прокинувшись, вона ще довго лежить із заплющеними очима, ще довго намагається стулити уламки розбитого напівбезпам'ятства, і раптом помічає, що всеньке тіло її тремтить.

«Ну, досить!» - каже вона собі.

Так вона казала собі вже багато-багато-багато разів. Саме: казала. А не наказувала. Просто казала. От і зараз - просто каже. Тонем - ніби комусь обіцяє. Та ні, обіцяти немає кому. Дурість, яка велика дурість: навіщо обіцяти, коли (і ти це добре знаєш) обіцянки твої непотрібні нікому, навіть тобі самій.

Навіть тобі самій.

Навіть тобі.

Отже: треба вставати, довго на совість відсвіжувати лице крижаною водою (літрового слоїка завбачливо, ще звечора, поставлено у холодильник), ретельно чистити зуби (не забуваючи кілька разів вичавити пасту з тюбика у рот і, потримавши на язиці, ковтнути), опісля всього - міцний чай без цукру...

Вона нарешті ворухить повіками і, повернувши голову, зиркає на циферблат годинника.

Чверть на восьму.

Чверть на восьму.

Чверть на восьму.

Отже: на повернення до життя, до такого, яким воно є щодень від ранку до вечора, залишається сорок хвилин.

Треба вставати.

Треба вставати.

Треба!

Голова важка, але, слава всевишньому, болю у скронях і потилиці, здається, немає. І то вже добре, дуже добре... Щоправда, трохи піднуджує, та то вже дрібниці: два пальці в рот і...

В рот?..

Вона (та, що у сні) спиняється посеред кімнати: це так нагадує те, вчорашнє.

... хтось підхопив безживне майже тіло

і поволік до ванної

... дзюркотіла вода

... дзюркотіла вода

... дзюркотіла

І вона прокидається.

4

Текля ніби стояла за дверима наготові: ще не встигла Марія забрати пальця з пігулки дзвінка, як клацнув замок.

– О, привіт!

На Теклиному обличчі – лише привітність; вона в усьому – у зелених злегка очах, на ще не на помажених, та однак яскравих, губах, у ямочках на щоках.

Ямочки ті ледве помітні, і з'являються тільки тоді, коли Текля усміхається, та й то не завжди; Марія зауважувала вже не раз: якщо Текля усміхається не широко, а силувано, задля годиться, то їх тоді й видивлятися годі.

- Заходь!

Марія переступає поріг, знімає тфелъки-«човники», взувае капці і йде за господинею до «великої кімнати».

- Хочеш, відика увімкну?

Марія знизуе плечима - так, ніби їй байдуже, ніби її це зовсім не цікавить, ніби весь вільний час свій вона тільки те й робить, що дивиться відик і що він їй смертельно остогид.

Теклю чомусь Марііна байдужість насторожуе, навіть дратуе, і вона підступно запитуе:

- Що, тебе вже нудить від порнухи?

- Порнухи? - бентежиться дівчина. - Ні... Звідки ти взяла, що я...

- Куди поклала, звідти і взяла!

В голосі Теклиному жодного натяку на поглуз, ні бодай на легку, дружню іронію. Такий собі мимовільний жарт, експромт, каламбур, гра слів і тільки. Але Марія певна того, що це не так.

Вона знае це, але збагнути - що саме не так, чому не так - не може.

... ти просто приречена повсякчас почуватися поруч з нею дурнуватим дівчам... вона в усьому, завжди, на кожному кроці дає тобі це відчувати, вона вивищується над тобою, не вивищуючись нібито, вона насміхається з тебе, ніби й не насміхаючись...

- То ти категорично проти порнухи? - лукаво дивиться Текля, вже зарані вгадуючи Марііну реакцію на своє запитання, і не помиляється: Марія зніяковіло, дещо присоромлено навіть, переводить погляд на екран телевізора і поспішає заперечити:

- Та ні, чому ж...

- Якщо так, - бісикувато вистрілюе очима Текля, - то поставлю тобі новеньку касетку, щойно вчора придбала. Гарантую, що нічого подібного ти ще не бачила!

...Боже, який жах! невже вона може це дивитися? але ж дивиться, дивиться таки, і так спокійно, зрідка навіть посміхаючись, і очі її іноді ледь-ледь спалахують, загоряються... ну, гаразд, хай навіть так: «дивиться без огиди»... але ж невже їй це справді подобається?..

Марія довго (надзвичайно навіть довго) вагається й нарешті насмілюється:

- Скажи... Тобі подобається це?

- Що? - перепитуе Текля, не відриваючи погляду від екрану. - Лесбіянки?

– Та ні! – розгублено заперечує Марія: від раптової думки, що Текля може запідозрити її в «такому інтересі», дівчині зробилось не по собі. – Такі фільми взагалі...

Текля скоса зиркнула на неї. Схоже, це запитання було для неї цілком, ну зовсім, несподіваним. Вона замислилась на мить, на крутому чолі її з'явилися тоненькі павутинки зморшок. Врешті промовила, не дуже впевнено промовила:

– Не скажу, щоб так уже й подобались, але інколи це заспокоює, знімає втому, стрес...

– Заспокоює? – Марія не приховує, що вражена Теклиною відповіддю, вражена настільки, що, відкинувши будь-які застороги, вже не вважає за можливе й потрібне критися зі своїми справжніми почуттями: – Ти серйозно?

Текля випросталася в кріслі й метнула на Марію вбивчо-зневажливий погляд.

– А що? – спитала сухо. – Думаєш, що не так? Але навіщо б мені здалося лукавити перед тобою?! Навіщо? Подумай, дівчинко!

Це «подумай, дівчинко», мовлене таким підкреслено ввічливим (а насправді нищівно холодним) тоном, примушує Марію здригнутися...

Яка велика, яка безглузда необачність – забути, хто перед тобою! Біс знає, що науявляла собі! Приятелька, старша сестра, подруга... Ну, чого ти лізеш зі своїми запитаннями?! Дивись собі відики, роби вигляд, що тобі це все байдуже, невже тобі конче треба знати, що думає Текля про це? Вона вільна у своїх вподобаннях...Так-так, вона вільна. А ти? Ти хіба не вільна? Вільна. Мабуть... Але вона... вона вільніша. Бо хто ти?

«Подумай, дівчинко»– цим усе сказано...

Отож: подумай, дівчинко!..

5

Він таки підстеріг її, таки дізнався, де її нове помешкання: коли Марія відхилила хвіртку, стояв під кущем безу й посміхався; вона відчула ту посмішку, бо бачити її не могла – вечір і освітлення поблизу ніякого.

– Тобі не набридло? – спитала вона, анітрохи не здивувавшись йому.

Він зробив крок уперед і зупинився.

– Набрідло? Що мені має набриднути?

– Сам знаєш, – відказала, причиняючи хвіртку. – Невже ти не розумієш, що все це даремно.

– Я так не думаю.

– І погано, що не думаєш.

– А навіщо сушити мізки, коли впевнений?

Він торкнувся кінчиком язика нижньої губи; знову ж таки: Марія того не бачила (вечір і освітлення поблизу ніякого), а здогадалася – як-не-як, добре вивчила його манери, – заклав руки за пояс, хитнувся вправо-вліво і повторив, розтягуючи слова:

– Навіщо думати, якщо впевнений?

– У чому? У чому ти впевнений? – ще стримувалася, та відчувала, що самовладання може зрадити їй будь-якої миті, і це лякало її, лякало найбільше: не мала права спасувати, бо тоді все, тоді кінець...

Він знову гойднувся.

– Ти знаєш!

– Що я знаю?

– Ти знаєш: я впевнений, що ти будеш моєю!

І (знову!) гойднувся вправо-вліво.

... чи, може, навпаки?

вліво-вправо?

спершу вліво, а потім вправо?

вліво-вправо, вліво-вправо...

а втім, яка різниця?

вліво-вправо, вправо-вліво...

Але вона вхопилася за це, наче за рятівну трісочку.

Врешті, чому «наче»? То й справді було для неї рятівною трісочкою: все вмить відступило на другий, третій, чортзна-який план, і вже ніщо більше не турбувало Марію, окрім – вправо?... вліво?..

Він збагнув, що знову (вкотре, вкотре вже!) програє, але ж і його так само важко, майже неможливо було вивести з рівноваги, позбавити самовладання, змусити відступити: те, що він зараз піде, аж ніяк не вважатиметься за поразку! Те, що він зараз піде, означатиме лишень, що пролунав гонг, сповіщаючи про закінчення чергового раунду, і тільки це, і нічого більше!.. Та однак він не втримався, аби не зімітувати під завісу атаки.

– Ну, що ж, – посміхнувся все тією ж трафаретною своєю гримаскою, причаеною у кутиках тонких губ. – Ти можеш змінити ще десятки квартир,

можеш навіть переїхати до іншого міста, але від мене тобі нікуди не подітися. Я знатиму про кожен твій крок..

6

І знову – весь тиждень Текля сама неприступність. Марія чекає п'ятниці, і що ближче вона, тим неспокійніше Марії. Неспокійніше... Ні, не те слово – неспокійніше. Не те. Душа Маріїна роздвоюється. І хочеться знову в затишну (попри все, таки вона затишна) Теклину оселю, і боязко. Боязко, бо відчуває: щось Текля замислила. А що – не збагнути і не розгадати.

І коли збігла п'ятниця – яке там збігла, коли цей день тягся, немов похоронна процесія! – а Текля так і не покликала Марію до кабінету, та роздвоеність переросла в неясну, та цілком, однак, усвідомлювану пекучу тривогу, й даремними були Маріїні сподівання, що «...ось тепер, коли все саме собою з'ясувалося...» має прийти полегкість. Навпаки, навпаки! Вона до глибокої ночі не стулила повік, і все думала, думала, думала: чому?... чому?... чому Текля так повелася?

7

Вранці її розбудила хазяйка:

– Там тебе якась жінка.

Марія схопилася, накинула на голе тіло (спала завжди без нічого) халатика і, зацібувшись на ходу, вибігла на передухіддя.

То була Текля.

– Ви? – здивувалася.

Текля усміхнулася і, не чекаючи запрошення, ступила через поріг до коридорчика.

– Я, – відказала, прискіпливо роздивляючись.

– Як ви мене знайшли? – Марія незвідь-чому розхвилювалася.

Текля пропустила запитання повз вуха, вдала, що найбільше у світі її цікавить зараз це неохайне та занедбане, хоча й не брудне, помешкання. А може, і не вдавала. Може, її й насправді воно займало зараз найбільше у світі.

Нарешті, хмикнувши, обернулася до Марії.

– Чесно кажучи, не уявляю, як ти можеш тут жити.

Марія промовчала. Втім, Текля й не запитувала. Просто озвучила вголос те, що подумала.

– Маеш, сподіваюсь, окрему кімнату, а не тулишся на розкладачці в кутку?

– Ну, звісно ж...

Марія, здається, щойно тепер отямилась.

– Проходьте, – запросила, – двері праворуч...

– Чого це ти викаеш? – в Теклиних очах майнуло невдоволення.

– Пробач, – дівчина винувато всміхнулась.

Винувато – хоча нізащо не змогла б сказати, у чому та провина...

Текля владно штовхнула долонею двері до Марііної кімнатки. Стала на порозі, виставивши одну ногу, аби не дати дверям зачинитися.

– Так, – сказала, надаючи голосові відтінок неприємного враження.

Чи намагаючись надати голосові відтінок неприємного враження? Певно ж, саме так: намагаючись. Бо насправді (і Марія це відчула) побачене не справило на неї хоч якогось враження. Бо побачила вона те, що й сподівалася побачити: шафу, яка була, вочевидь, ровесницею хазяйки-пенсіонерки; ліжко з металевими бильцями (чи не якийсь зальотний прапор притарганив з казарми за слоік самогонки?); два стільці; столик під вікном, а на ньому – настільна лампа за сім сорок, прозвана дотепниками «жидівочкою».

– Так, – повторила Текля й поглянула через плече на Марію. – Ну що ж, хоч чаєм почастуй... А втім, не треба! – передумала раптом. Впіймала пальцем рукав Марііного халатика: – Зайдемо, без свідків поговоримо, – скосила очі у бік кухні; була впевнена, що за непричиненими їй дверима причаїлась, ловлячи кожне слово, хазяйка: о, не треба мати надрозвиненої інтуїції, аби знати, аби бути впевненою на сто двадцять відсотків, що саме так воно і є! Всі ці бабусі ох же й грішні на вухо – то, буває, недокричшся до них, але як стає нагода щось підслухати, почують навіть, як у непошлюбленої курвочки із сусіднього будинку диван вночі порипує...

Марія вагалася, але Текля усім своїм виглядом демонструвала, що свого наміру не відступиться.

Ні, вона не переконувала, не агітувала, не наполягала, не впрошувала. Вона мовчки сиділа на ліжку й терпеливо чекала, коли дівчина погодиться: «Що ж, хай буде по-твоему...»

Чекати їй довелося довго. Марія кілька разів намагалася щось сказати, але Текля не давала їй вимовити і слова, самим лише поглядом наказуючи: «Не поспішай, подумай добре!» Марія двічі чи тричі виходила з кімнати, та коли поверталася, заставляла Теклю у тій же позі, все з тим же незмінним виразом на обличчі, все з тим же незмінним, рішучим наказом в очах: «Не поспішай, подумай!»

І врешті здалась:

– Що ж, – сказала, – хай буде, як ти хочеш...

9

Він пропав ненадовго. Не минуло й кількох днів, як заявився знову. Чекав біля під'їзду, на лавці під дашком, мав на колінах трійцю жоржин і кутив люльку.

– Здрастуй, – мовив спокійно, ніби й не було поміж ними ніяких непорозумінь, ніби зустріч ця цілком природня і навіть звично-буденна. – Як справи?

Марія не відповіла й не глянула в його бік. Ковзнула байдужим поглядом по жоржинах і поготів. Та, якщо по правді, квіти її дещо заінтригували. Це було щось нове й незрозуміле: навіщо цей маскарад? Невже думає, що вона кляне на цей банальний трюк? Хіба не відчуває, що може розраховувати тільки на те, щоб отримати ними по мармизі?

Він помітив той її позирок і, здається, зрозумів його.

– Не переживай, – посміхнувся, не виймаючи люльки з рота, і від того посмішка вийшла кривою й злостивою. – Не переживай, це не тобі. Йду на іменини до тещі, треба засвідчити свою повагу...

Марія зробила крок уліво – обминаючи його наваксовані штиблети, ступила до дверей. Думала, що намагатиметься зупинити чи притримати, і зготовилася дати відкоша. Але він навіть не поворухнувся. Тільки коли зайшла вже до під'їзду, кинув навздогін:

– І все-таки пам'ятай: із моїх рук не вислизнеш!

10

Думки плутаються, перестрибують п'яте через десяте, перемішуються зі спогадами, сумнівами, здогадками; попід стелею пливуть, снуючись і колихаючись, сиві пасма диму – Марія викурює цигарку й одразу ж береться за другу, не докуривши, розчавлює в попільниці, а за хвилину рука знову тягнеться до пачки; так триває, доки не лишається жодної...

Весь вечір і ось уже майже півночі на душі їй тривожно і важко. Навіть не так, а:

...на душі порожньо і тяжко. Я ніяк не можу дати раду своїм почуттям, в мені борюються зневага і цікавість, страх і цікавість, неприйняття і цікавість, біль і цікавість... цей ряд можна продовжувати і продовжувати, продовжувати до безкінеччя і навіть за безкінеччя, єдине, що лишається незмінним за всіх варіантів – це ота сама цікавість... У рибини, що спіймалася на гачок, до жалюгідності мало шансів зірватися з нього, їй залишається сподіватися тільки на невмілість та недосвідченість рибалки...

І далі:

...тієї ночі я ще не знала, що заковтнула одразу два гачки...

І ще:

Сильні, благородні, чесні почуття не в моді. В моді тепер відчущання, і ці відчущання ніщо інше, як спрощена форма хіті, спрощений вид тілесних взаємин. Врешті: яких ще взаємин? Контактів. Суціль – лише контактери, суціль усі лише камасутряться...

11

Прокинутись, виповзти з-під ковдри, стати босоніж на підлогу, навмання намацати п'ятою капця, навмання ж рушити до ванної. Так для Марії починається ранок.

Майже завжди.

Бо сьогодні Марія спершу йде на кухню.

Деренкнула електрозапальничка, спалахнув синювато-жовтавий вогник, струмінь води залопотів по денцю чайника.

Безсонна ніч давалася взнаки: відчувала в тілі ваготу, рухи і жести мляві, думки розхаращені й невиразні. А може, їх, думок, не було й зовсім. Мабуть, що й справді не було, бо, крім ваготи, відчувала ще і якусь навальну порожнечість. Чи, може, та порожнечість і породжувала ваготу? Відчувала її не стільки в собі, скільки довкола себе.

Закипів чайник. Маріїна рука сипнула у чашку заварки, влила окропу, вкинула три грудочки цукру, – було таке враження, ніби стежить за собою звіддалік; а може, і не було ніякого враження? Може, таки і спостерігала

звіддалік?... Містика? Та яка там до біса містика, коли реальніше й не буває! Вона була розчакнута, Марія, розтерзана, четвертована, подріблена, пошаткована. Вона була, але її й не було. Вона була тут, але була й далеко звідси, там, де не живуть і не існують, де не думають і не балакають, де, може, і не чують нічого – ані волянь, ані проклять, ані освідчень, ані погроз, де не чують і не бачать, де тільки спостерігають, та навіть і не спостерігають, а тільки фіксують.

І, здавалося, ніщо не виведе її вже ніколи із цього стану відстороненості і самовтраченості, та раптом якийсь крайчик її розчакнутої, подрібленої, пошаткованої свідомості (чи напівсвідомості? чи підсвідомості? чи позасвідомості?) вихопив, зафіксував, а тоді вже й помітив предмет, та й не предмет навіть... річ? але й не річ... але ж як це назвати? навіщо це тут? і звідкіль? хто приніс її сюди? хто поклав? чи, може, мені тільки здається? але ж ні, я бачу її, я можу підійти, я можу доторкнутися, я можу підняти... ну ось: підходжу, торкаюся, піднімаю, підходжу, торкаюся, піднімаю, підходжу... торкаюся, піднімаю... підходжу... торкаюся... піднімаю... підходжу... торкаюся... піднімаю!

12

Текля з'являється несподівано і на диво вчасно: Марія все ще роздивляється, тримаючи у витягнутій перед собою руці, ту річ, що невідомо як і чому опинилася на кухонному столику.

Та річ була звичайнісінькою гральною картою – новенький, ще лискучий хрестовий туз.

Несподівано, непомітно і вчасно постала Текля перед Маріні очі, і поява та Марію не здивувала. Та навіть по тому, як завважила Теклю, вона й далі роздивлялася карту.

– Що з тобою? – занепокоїлась Текля. – Чи не хвора?

– Ось, – кивнула Марія на карту, і в очах її нараз зблимнуло щось божевільне. Ні, не божевільне, і навіть зовсім не божевільне, але... Але й божевільне теж.

Однак Теклю це не збентежило. Зобіч могло здатися, що вона і не помітила нічого, хоч не помітити того зблиску Маріних очей було просто неможливо.

(Тепер, з віддалі часу, прокручуючи плівку подій знову і знову, ми змогли б, може, розгледіти і в Теклиному погляді на ту мить щось подібне... Але то ми і тепер, але не Марія і не тоді...)

– Що це? – ще сухіше (ніби!) і байдужіше поцікавилась Текля. – Карта?

Марія нарешті опустила руку, а разом з нею і погляд.

– Карта. Туз. Хрестовий...

- Ну туз, - струснула плечем Текля. - То й що?

Дівчина мовчала.

- Поясни, - Текля зробила крок до неї. - Що з тобою? Чим ти так стурбована?

- Пояснити? - Марія тільки тепер, та й то не одразу, глянула на Теклю. - Що ж пояснювати, коли сама ні чорта не збагну?!

13

Текля зосереджено помішувала ложечкою каву, втупивши погляд в лаковану гладінь столика. В очах її таївся чи то сумнів, чи смуток, і пальці її то стискалися, то розслаблялися.

Тепер, з віддалі часу, прокручуючи плівку подій, я можу все детально відтворити, я можу з певністю написати: «В цій чарівній істоті жила шалена лють, яку вона ретельно приховувала, майстерно маскуючись навіть тоді, коли поруч нікого не було; отже, приховувала її і від самої себе... Але чи вдавалося їй докінець обдурити себе - того я не знаю...»

Раптом вона здригнулася - здається, їй почулися кроки: м'які, скрадливі, вони долинули з коридору. Текля схопилася, кинулась до дверей (на ходу, клацнувши вмикачем, засвітила люстру) - і не побачила нікого.

Нікого не було ні в коридорі, ні у ванній, як не було на кухні і в туалеті...

- Дурепище! - вилаяла вголос себе, розміялася: - Рехнутися можна!

Та нараз погляд її ковзнув по підлозі і - що за мана?! - вона запримітила на килимку під вхідними дверима хрестового туза...

14

Рехнутись можна! Хай би швидше ця сучка прийшла... І де її лиха носить? Сказала на часинку, а минуло вже, мабуть, годин три! Даремно я її пожаліла, даремно взяла до себе! Думала: веселіше буде, та й... чого там критися перед собою? Яке «пожаліла»! Вона мені потрібна, як... Так-так, а що хіба?... А воно, це дурне дівчисько, і справді кізка нівроку, позиркують в її бік і безбороді козлики, і рогаті одружені козли, та й навіть цапи, яким вже давно пора на цвинтарі тліти, а не жінок очима мацати! Глядуни нещасні, лідери івністі, геморої смердючі, іздюки недороблені, всіх би повбивала!.. Ніякого від вас діла, тільки повітря даремно псуєте... І зиску

ніякого, і порятунку від вас немає. Куди не поткнешся – там і ви, цвіркуни міліметрові, без клепок в голові і язиків в роті! Якого чорта штани носите?! Що ви в матні ховаєте? Та ж у вас того добра – ні сховать, ні показать... Жах! Жах!

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/vasil-vrublevskiy/tr-schini/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.